

KONVENCIJU O JEDNAKIM NADOKNADAMA, 1951 (Br. 100)

Član 1

U svrhu ove Konvencije:

- (a) izraz »nadoknada« obuhvata redonu, osnovnu ili najnižu naknadu ili platu i sva dodatna davanja bilo koje vrste koja poslodavac isplaćuje radniku posredno ili neposredno, u novcu ili naturi, i koja proizlaze iz radnikovog zaposlenja;
- (b) izraz »jednaka nadoknada radnika i radnica za rad jednake vrijednosti« se odnosi na visinu plate utvrđenu bez diskriminacije na osnovu pola.

Član 2

1. Svaka članica mora, na način primjeren metodama koje se primjenjuju za utvrđivanje visine plate, u opsegu u kojem je to u skladu sa takvim metodama, osigurati primjenu načela jednakosti nadoknada radnika i radnica za rad jednake vrijednosti na sve radnike.

2. Ovo se načelo može primjenjivati:

- (a) kroz nacionalne zakone ili druge propise;
- (b) kroz zakonski utvrđene i priznate mehanizme za određivanje nadoknada;
- (c) kroz kolektivne ugovore između poslodavaca i radnika; ili
- (d) kombinacijom ovih različitih načina.

Član 3

1. Ako bi se time olakšala primjena odredbi ove Konvencije, preduzeće se mjere za potsticanje objektivne procjene poslova na osnovu rada koji se obavlja.

2. Metode koje će se primjenjivati pilikom tih procjena mogu utvrditi organi nadležni za određivanje visine plate, ili, kada je visina plate utvrđena kolektivnim ugovorima, stranke kolektivnih ugovora.

3. Različite visine nadoknada radnika koje odgovaraju, bez obzira na pol, razlikama, koje su utvrđene tim objektivnim procjenama, u radu koji se obavlja, ne smatraju se suprotnima načelu jednakosti nadoknada radnika i radnica za rad jednake vrijednosti.

Član 4

U svrhu sprovođenja odredbi ove Konvencije svaka članica će na odgovarajući način sarađivati sa zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika.

Član 5

Službena ratifikovanja ove konvencije dostavljaju se generalnom direktoru Međunarodnog biroa koji će ih registrovati.

(Član 6 reguliše pitanje stupanja na snagu konvencije)

Član 7

1. U izjavama dostavljenim Generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada u skladu sa stavom 2., član 35. Statuta Međunarodne organizacije rada moraju se navesti:

(a) teritorije u odnosu na koje se dotična članica obvezuje da će se odredbe Konvencije primjenjivati bez izmjene;

(b) teritorije u odnosu na koje se ona obvezuje da će se odredbe ove Konvencije primjenjivati s izmjenama, kao i pojedinosti o tim izmjenama;

(c) teritorije u odnosu na koje je ova Konvencija neprimjenjiva, te u tim slučajevima razloge zbog kojih je neprimjenjiva;

(d) teritoriji u odnosu na koje ona zadržava pravo donošenja konačne odluke dok ne razmotri svoje pozicije.

2. Obveze predviđene stavom 1., podstavovima (a) i (b) ovoga člana smatraju se sastavnim dijelom ratifikacije i imaju snagu ratifikacije.

3. Svaka članica može uvijek, naknadnom izjavom, odustati u cijelosti ili djelimično od svake rezerve koju je stavila u izvornoj izjavi u skladu sa stavom 1., podstavovima (b), (c) i (d) ovoga člana.

4. Svaka članica može, uvijek kada je ovu Konvenciju moguće otkazati u skladu s odredbama člana 9., dostaviti Generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada izjavu kojom mijenja, u bilo kojem pogledu, bilo koju prethodnu izjavu i u kojoj navodi sadašnju poziciju u odnosu na određene teritorije.

Član 8

1. U izjavama dostavljenim Generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada u skladu sa stavovima 4. ili 5. člana 35. Statuta Međunarodne organizacije rada mora se naznačiti hoće li se odredbe ove Konvencije na dotičnu teritoriju primjenjivati bez izmjene ili s izmjenama, i kad se u izjavi navodi da će se Konvencija primjenjivati s izmjenama, moraju se saopštiti pojedinosti o pomenutim izmjenama.
2. Zainteresovana članica, članice ili međunarodno tijelo mogu se u svako doba naknadnom izjavom, u cijelosti ili djelimično, odreći prava na svaku izmjenu navedenu u bilo kojoj prethodnoj izjavi.
3. Zainteresovana članica, članice ili međunarodno tijelo mogu, uvijek kada je ovu Konvenciju moguće otkazati u skladu s odredbama člana 9., dostaviti Generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada izjavu kojom mijenjaju u svakom drugom pogledu uslove bilo koje prethodne izjave i u kojoj se navodi sadašnja pozicija u odnosu na primjenu ove Konvencije.

DODATAK

PREPORUKA O JEDNAKIM NADOKNADAMA, 1951 (Br. 90)

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada,
Kuju je u Ženevi sazvalo Upravljačko tijelo Međunarodnog biroa rada, sastavši se na tridestet četvrtom zasijedanju 6. juna 1951.g.,
Odlučivši o usvajanju određenih prijedloga u pogledu principa jednakih nadoknada za muškarce i žene radnike kada je u pitanju rad jednake vrijednosti, što je bilo sedma tačka dnevnog reda zasijedanja i
Odredivši da ovi prijedlozi poprime oblik Preporuke koja udopunjava Konvenciju o jednakim nadoknadama, 1951,
Usvaja dvadeset devetog dana juna hiljadu devetsto pedeset prve godine sljedeću preporuku, koja se može navoditi kao Preporuka o jednakim nadoknadama, 1951:
Budući da Konvencija o jednakim nadoknadama, 1951 iznosi određene opšte principe koji se tiču jednakih nadoknada za muškarce i žene radnike kada je u pitanju rad jednake vrijednosti,
Budući da Konvencija predviđa da se primjena principa jednake nadoknade za muškarce i žene radnike za rad jednake vrijednosti promoviše i obezbijeduje posredstvom odgovarajućih metoda za određivanje visine nadoknade u dotičnim državama,
Budući da je poželjno odrediti procedure za progresivnu primjenu principa koji su utvrđeni Konvencijom,
Budući da je u isto vrijeme poželjno sa sve članice, prilikom primjene ovih principa, poštuju metode primjene koji se smatraju zadovoljavajućim u dotičnim državama,
Na Konferenciji je preporučeno da svaka članica, shodno odredbama Člana 2 Konvencije, primjenjuje sljedeće odredbe i, na zahtjev Upravljačkog tijela, izvještava Međunarodni biro rada o mjerama preduzetim za postizanje rezultata s tim u vezi:

1. Treba preduzeti određene aktivnosti, nakon konsultacija sa dotičnim organizacijama radnika, ili ukoliko takve organizacije ne postoje, sa dotičnim radnicima u cilju -
  - (a) obezbjeđivanja primjene principa jednake nadoknade za muškarce i žene radnike za rad iste vrijednosti na sve zaposlene u sketorima ili agencijama centralne vlade; i
  - (b) potsticanja primjene principa na zaposlene u sektorima ili agencijama državne, pokrajinske ili lokalne uprave koji su nadležni za određivanje visine nadoknade.
2. Treba preduzeti određene aktivnosti, nakon konsultacija sa dotičnim organizacijama poslodavaca i radnika u cilju što praktično brže primjene principa jednake nadoknade za muškarce i žene radnike za rad jednake vrijednosti kod svih zanimanja, osim kod zanimanja navedenih u stavu 1, kod kojih je visina nadoknade predmet ustavnog uređenja ili javne kontrole, posebno u pogledu –
  - (a) utvrđivanja minimuma ili druge visine zarade u industriji ili uslugama u kojima visinu zarade određuje državno tijelo;
  - (b) industrija ili preduzeća koji su u državnom vlasništvu ili su pod državnom kontrolom; i
  - (c) gdje je primjenljivo, rada koji se vrši u okviru javnih ugovora.
3. (1) U smislu metoda za određivanje visine nadonakda, gdje je potrebno, treba donijeti zakonsku odredbu za opštu primjenu principa jednake nadoknade za muškarce i žene radnike za rad jednake vrijednosti.
  - (2) Nadležno državno tijelo treba da preduzme sve neophodne i odgovarajuće mjere u cilju obezbjeđivanja da su poslodavci i radnici u potpunosti obaviješteni o takvim zakonskim usovima i, gdje je neophodno, o njihovoj primjeni.
4. Kada se odmah, nakon konsultacija sa dotičnim organizacijama poslodavaca i radnika, ukoliko iste postoje, smatra nemogućim sporovđenje principa jednake nadoknade za muškarce i žene radnike za rad jednake vrijednosti, u pogledu radnog odnosa iz stava 1, 2 ili 3, treba donijeti zakonsku odredbu u što kraćem roku, za progresivnu primjenu ovog principa mjerama kao što su –
  - (a) smanjenje diferencijala između visine zarade za muškarce i žene radnike za rad jednake vrijednosti;
  - (b) ukoliko je na snazi sistem povećanja, obezbjeđivanje jednakih povećanja za muškarce i žene radnike koji vrše posao jednake vrijednosti.
5. U svrhe olakšavanja određivanja visine nadoknade shodno principu jednakih nadoknada za muškarce i žene radnike za rad iste vrijednosti, svaka Članica treba, gdje je potrebno, u dogovru sa dotičnim organizacijama poslodavaca i radnika, da utvrde ili potstaknu utvrđivanje metoda za objektivnu procjenu rada koji treba obaviti, bilo analizom posla ili drugim procedurama, s osvrtom na klasifikaciju poslova bez obzira na pol; takve metode treba primjenjivati u skladu sa odredbama Člana 2 Konvencije.
6. U cilju omogućavanja primjene principa jednakih nadoknada za muškarce i žene radnike za rad iste vrijednosti, treba preduzeti odgovarajuće aktivnosti, gdje je to potrebno, u cilju podizanja proizvodne efikasnosti žena radnika mjerama kao što su –
  - (a) obezbjeđivanjem da radnici oba pola imaju jednake ili ekvivalente olakšice za stručna uputstva ili savjetovanje o radnom odnosu, stručnu obuku ili zapošljavanje.
  - (b) preduzimanjem odgovarajućih mjera za potsticanje žena u korištenju olakšica za stručna uputstva ili savjetovanje o radnom odnosu, stručnu obuku ili zapošljavanje.
  - (c) pružanjem usluga socijalnog staranja koje zadovoljavaju potrebe žena radnika, a posebno onih žena sa porodičnim obavezama, i finansiranje takvih usluga iz sredstava glavnih državnih fondova ili iz sredstava za socijalno ili industrijsko staranje koje uplaćuju radnici bez obzira na pol; i

(d) promovisanjem jednakosti muškaraca i žena radnika u pogledu pristupa zanimanjima i radnim mjestima bez predrasude u odnosu na odredbe međunarodnih regulativa i nacionalnih zakona i propisa koji se tiču zaštite zdravlja i blagostanja žena.

7. Treba učiniti svaki napor za promovisanje javnog razumijevanja osnova na kojima se smatra da se ovaj princip jednakih nadoknada za muškarce i žene radniike za rad jednake vrijednosti treba sporvoditi.

8. Treba preduzeti istraživanja koja su poželjna za promovisanje primjene ovog principa.